UIT HET ZWARTE BOEK VAN 'N TELEGRAFIST

DOOR J. T. VAN LEIDEN

(Vervolg).

Maar mijn begeerten gingen verder: een slàg wilde ik slaan, niet gebonden zijn aan een kruk binnen de wanden van een nauw kantoor, en juist genoeg verdienen om niet te sterven. Alleen nog in de ruimte kon ik leven, met wijde horizonnen van steeds grooter mogelijkheden om me heen.

En ten laatste kwamen er geen brieven meer van Mary, en ik kon niet naar haar toe vliegen om haar te redden. Ik zag haar in gedachten op straat, hongerig, ellendig als ik, nagejaagd misschien door de politie. . . Het was ondraaglijk.

Zoo ging een maand voorbij, en nog had ik weerstandsvermogen genoeg om de beminnelijke voorstellen van mede-zwervers — mijn kameraden in dien tijd! — af te slaan, die de vernuftigst uitgedachte, onfeilbaar gelukkende plannen tot diefstal, inbraak en oplichting voor me ontvouwden. Enkele daarvan waren niet van bekoring en romantiek ontbloot, en wanneer je gebrek lijdt vervormen zich je begrippen van moraal op merkwaardige manier. De deugd van een mensch zetelt ongetwijfeld in zijn maag.

Op een avond — ik had er ernstig over gedacht of 't toch maar niet wenschelijk zou zijn mee te doen aan dat plan om dien eeuwig-dronken grootvorst van wat goudstukken te ontlasten, die altijd en hoorbaar in al z'n zakken dansten (wat zou hij daar nu minder van worden?) — op een avond slenterde ik voor de honderdste maal tusschen de boulevardiers: de geparfumeerde prinsen, zij aan zij met onaantastbaar kuische Amerikaansche schoonheden; de geheimzinnige Oostenrijksche graven met hun in punten gedraaide knevels, die zich neerbogen tot bejuweelde Engelsche tooneelspeelsters; de pasja's en bey's in Oostersch weelderige dracht die arm aan arm flaneerden met van hoofd tot teen in Jaeger gestoken Duitsche gymnasiumleeraren. . . . heel de schare gemonocle-de dieven, parasieten, valsche spelers, die hier hun beroep uitoefenden. En voor de honderdste maal luisterde, loerde ik .... nu zou mijn kans komen. Toen —

Een automobiel schoof langzaam, voorzichtig door de dichte menigte; „Lady Chisselden, de nieuwe Amerikaansche schoonheid", hoorde ik iemand achter mij zeggen. Er ging als een gegons door de wandelaars; vingers wezen, hoofden bogen zich om beter te zien. En de groote, violet gelakte toerwagen, waarvan het metalen beslag en de kristallen lantarens schitterden in de avondzon, stond naast me stil, trillend, hijgend. De chauffeur maakte een handbeweging, als noodigde hij de menigte uit hem door te laten. Op dat oogenblik zag Lady Chisselden mij aan, en nauw merkbaar hief ze den vinger, als tot een waarschuwing; haar strak op mij gerichte oogen zeiden een seconde lang: zwijgen!

De automobiel, vrijgekomen, sprong plotseling vooruit, was honderd, duizend meters ver eer ik het begreep, en ik stond daar nog, met bonzende slapen, hijgend als had ik hard geloopen — en in mijn hersens was maar één gedachte: Mary!

III.

Als in een droom ging ik den weg dien de auto langs gesneld was, als kon ik hem inhalen. En mijn verschrikte gedachten wisten niet anders te herhalen dan dit eene woord: Mary! In dien grooten, violetten automobiel had ze gezeten en haar bonten mantel gedragen als een vorstin; en de wandelaars hadden met eerbied en afgunst en bewondering gezegd: „Lady Chisselden!" Men kende haar al, haar faam ging rond — en hier stond ik, haar man, en wist niet wat dit alles te beduiden had. O — het kon niet anders dan goeds zijn, omdat *zij* het deed; en toch. . . . . Als zij het wachten moe was geworden, als het avontuur haar gegrepen had. . . . ?

Maar natuurlijk: nog dien avond zou ik het weten; niets zou eenvoudiger zijn dan in de vreemdelingenlijst na te zien waar Lady Chisselden logeerde. En ik trachtte mijn angst en mijn twijfel te verdringen.

Aan de zee vond ik mezelf terug, als ontwakend in de vraag waarom ik eigenlijk al een kwartier lang naar een motorjacht stond te kijken. Ik wilde wegslenteren, maar over de loopplank kwam 'n man, 'n heer in marine-costuum, die me vluchtig aanzag, zich toen omwendde tot iemand, wiens hoofd juist boven een luik uitstak, en zei: „ja, de een of andere monteur, 'n practicus in elk geval. . . . . ik zal er wel een vinden." Z'n accent klonk kenschetsend Amerikaansch. Ik ging op hem toe. „Wat is er gaande? Ik ben in 't vak." De man zag me nu opmerkzaam aan. „Generator defect — we zitten in 't donker." Ik volgde hem langs de plank. „Allright — I'll fix it."

Na onderzoek leek 't me een werkje van drie kwartier. Dat kon ik nog waarnemen vóor den nacht. Ik rekende uit: tien francs mocht 't wel kosten; dat beteekende een avondmaal en 'n goed bed. Geen vijf minuten had ik noodig om gereedschap ergens in de buurt te huren; toen ging ik aan den arbeid.

Met m'n gezicht dicht tegen 't beschot, over mijn werk gebogen, hoorde ik gedempte stemmen in den salon daarnaast, rinkelen van glazen, 't verschuiven van 'n stoel. Het klonk niet onplezierig, dat wel-vertrouwde Amerikaansch, waarin overigens ook Engelsche stemmen zich mengden. Maar opeens deed een woord me de ooren spitsen: Postal-Union Telegraph bonds — dat klonk als uit Hannock's tijd! Ik zorgde dat ik ook in de provisiekamer te doen had, die met 'n deur van den salon gescheiden was, haalde 'n eind draad door den wand om mijn houding te redden wanneer ik gevonden werd. Nu kon ik heele stukken van 't gesprek volgen. Het leek me of een van 't gezelschap 'n rechterlijke autoriteit was, een ander, die zijn critische vragen beantwoordde, 'n Amerikaansch speurder, agent van een district-attorney of iets dergelijks. Ook twee politie-rechercheurs, of misschien leden van 't een of ander detective-bureau, moesten er bij zijn; er werd over crimineele procedure gesproken met blijkbare kennis van zaken. Nog een vijfde man was er, dien ik niet kon thuisbrengen; hij las namen en cijfers voor van een lijst, die, zooals hij uitlegde, ergens bij 'n inbraak uit een brandkast was gestolen.

„Driehonderd en twintig aandeelen Nationale Handelsbank", las de stem zakelijk. „Een certificaat van zeven en veertig aandeelen United States Steel Preferred; twee idem van honderd idem elk Erie Railroad First Preferred; achttien chèques; zeven schuldbekentenissen: . . . ."

„Voor ons waarschijnlijk waardeloos," merkte 'n ander op.

„Postal - Union Telegraph bonds, geschat op 102.345 pd. st.," ging de lezer voort, en de criticus van zoo even zei: „dat is zeer belangrijk, want 't bewijst dat de telegraaf-maatschappij en de speelzaal gedwongen zijn samen te werken!"

Ik volgde het gesprek met gespannen aandacht, de handen opgeheven naar mijn werk, maar onbeweeglijk.

„Alles te zamen een kwart millioen dollars verhandelbare waarden, als we op dit lijstje vertrouwen kunnen, wat wel 't geval moet zijn, want het werd dien nacht van den inval uit de brandkast van Sheldon genomen."

Sheldon — de naam zond me een schok door de leden, als had ik een stroomdraad aangeraakt. Maar het gesprek ging voort.

„En Morlay is in Genua, zeg je?" vroeg een Engelsche stem.

„Nu, of dezer dagen," antwoordde een Amerikaan. „Onze Milaansche agent wist afschriften van zijn telegrammen te krijgen. De meeste waren in cijfers, maar zijn vertrek naar Genua stond in elk geval vast."

„Dáar zal 't lastig zijn hem te krijgen!"

„Maar als hij eerst naar Liverpool gaat, zooals je te voren zei en dan als 't ware door een achterdeur naar huis, namelijk met 'n boot naar Quebec of Montreal . . . ."

„Dat doet hij zeker niet. Hij is te verstandig om op Engelsch gebied te komen. Het is trouwens niet eenvoudig een kwestie van hem 't overbrengen van zijn voorraad te beletten; wat we noodig hebben is klinkende, tastbare bewijzen. De handteekeningen van die chèques zijn. . . . ."

Dit was het laatste wat ik hoorde, maar ik wist genoeg: het zou me in de toekomst te pas komen. Mijn conclusies waren gemaakt. En op hetzelfde oogenblik haastte zich een steward met een blad met glazen naar binnen. Zijn wantrouwende oogen zagen slechts een electricien die druk aan 't werk was. Een half uur later stond ik weer aan wal; de francsstukken rammelden in mijn zak. Als ik nu Mary zien kon en spreken, haar zeggen wat ik daar aan boord gehoord had. . . . . Maar — zou Lady Chisselden genaakbaar

Richard Polak. — „Terug van de Markt".

Neen, lezer, het is geen Gerard Dou, geen Vermeer of Metsu, zelfs geen schilderstuk dat wij hier reproduceeren. 't Is een specimen van het kunstvolle fotografische werk, dat onze landgenoot, de heer Richard Polak, met zooveel smaak weet in elkaar te zetten. De appreciatie van zijn werk bleef niet beperkt tot binnen de grenzen van ons eigen land, vooral in Engeland telt zijn werk vele bewonderaars. Een goed bewijs hiervoor was de belangstelling in de tentoonstelling van zijn fotografieën te Londen door het bekende tijdschrift „The Amateur Photographer" georganiseerd. De heer Polak heeft in zijn woning te Rotterdam een oud-Hollandsch intérieur doen inrichten, waar hij zijn tafereeltjes enscèneert. Hij weet op meesterlijke wijze de belichting te bereiken en moet wel een goed kenner van de oud-Hollandsche gewoonten, zeden en drachten zijn, om zulke resultaten te bereiken. Feitelijk doet hij fotografisch hetzelfde, wat een tableau vivant geven wil. Doch dat is juist het knappe in Polak's oeuvre. Bij hem mist men het tooneelmatige, opzettelijke, dat de „levende beelden" vaak minder geslaagd doet zijn. Dank zij ook zijn voortreffelijk medewerkende „modellen", lukt het den fotograaf om het leven in zijn groepen te gieten. En dat is voorwaar geen kleine kunst.